

Håndtering af økonomi

Information til pårørende

Voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktions-
evne råder selv over deres økonomi.

I det omfang det er muligt, bør det altid være den
enkelte selv, der styrer sin egen økonomi, evt. med
støtte.

Skal andre – fx personalet eller dig som pårørende
– administrere en borgers økonomi, skal det altid
ske ud fra et retligt grundlag, fx via fuldmagt i en ad-
ministrationsaftale eller ud fra værgemålsreglerne.

Dette hæfte beskriver retningslinjerne for, hvornår
og hvordan en medarbejder inden for Handicap- og
Psykiatri skal håndtere en borgers økonomi.

Evne til at handle fornuftsmæssigt

Man er i stand til at handle
fornuftsmæssigt, når man kan
varetage egne anliggender på en
fornuftsmæssig måde og med den
fornødne dømmekraft i en given
situation. Man skal kunne overskue
situationen og vurdere eventuelle
valgmuligheder og
deres konsekvenser.

Håndtering af borgernes økonomi

Vurdering af borgerne

Borgerne opdeles i to persongrupper:

- Borgere, der kan handle fornuftsmæssigt
- Borgere, der ikke kan handle fornuftsmæssigt

Der skal for:

- borgere med nedsat psykisk funktionsevne
- borgere, som bor i kommunale botilbud og
- øvrige borgere, som får hjælp til økonomi iht. handleplanen,

tages stilling til, hvilken persongruppe den enkelte borger tilhører.

Der følges løbende - og altid på handleplansmøder - op på denne vurdering.

Retningslinjer for borgere, der er i stand til at handle fornuftsmæssigt

Støtte, vejledning og administration af en borgers økonomi sker på baggrund af aftaler, der indgås med borgeren.

Tilbuddet skal tage initiativ til, at der:

- indgås en administrationsaftale med borgeren
- ved behov indgås aftale om opbevaring af midler
- ved behov træffes afgørelse om administration af pension eller kontanthjælp.

Når der indgås en aftale

Når personalet yder støtte til en borger, der skal indgå en aftale, er det væsentligt, at aftalen er frivillig, specifik og informeret:

- Frivillig betyder, at aftalen ikke må være indgået under nogen form for tvang.
- Specifik betyder, at det klart og tydeligt skal fremgå, hvad der konkret er indgået en aftale om.
- Informeret betyder, at den, der indgår aftalen, har forstået, hvad vedkommende giver samtykke til.

HUSK at borgeren frit kan vælge at opsigte aftalen.

Administrationsaftale

Borgeren vælger selv at administrere sin økonomi

Det fremgår af administrationsaftalen, hvis borgeren selv ønsker at administrere sin økonomi eller ønsker, at en pårørende skal administrere borgerens økonomi.

Skønner kommunen, at borgeren ikke kan administrere sin pension eller kontanthjælp, kan der træffes afgørelse om, at kommunen administrerer pensionen eller kontanthjælpen.

Borgeren har behov for bistand til administration af sin økonomi

Hvis en borger har behov for bistand fra tilbuddets personale til at administrere sin økonomi, skal borgerens administrationsaftale indeholde oplysninger om hjælpens omfang.

Hjælpen består af støtte, vejledning eller administration. Medarbejderne yder ikke støtte til investering af brugerens midler eller til rådgivning omkring større gæld og gældsanering.

Der bliver ført tilsyn med håndteringen af borgernes økonomi, og der skal foreligge dokumentation for betalinger mv.

Opbevaring af værdier på botilbud

Borgere i botilbud mv. bærer ligesom alle andre borgere selv risikoen for, hvordan deres værdier opbevares – evt. med hjælp fra en pårørende eller en værge. Hvis det er relevant, bør personalet på botilbuddet oplyse borgeren om muligheden for at tegne forsikring for almindeligt indbo.

Borgeren opbevarer selv midler og værdier. Det skal fremgå af borgerens administrationsaftale, hvis personalet skal have nøglen til borgerens skab/pengekasse. Det er altid kun én part, der kan have nøglen, dvs. at borgeren ikke har en nøgle til skabet/pengekassen, hvis vedkommende har ønsket, at personalet har en nøgle.

Retningslinjer for borgere, der ikke er i stand til at handle fornuftsmæssigt

Nogle borgere kan, på grund af lavt psykisk funktionsniveau, ikke handle fornuftsmæssigt og kan ikke indgå bindende aftaler eller afgive fuldmagter. Disse borgere har behov for, at andre håndterer hele eller dele af deres økonomi.

Personalet skal for disse borgere tage initiativ til at vurdere, om der skal anmodes om iværksættelse af et værgemål. I nogle tilfælde vil en afgørelse om administration af pension eller kontanthjælp være tilstrækkelig.

Værgemål

Værgemål er en støtteforanstaltning, hvor en person ind sættes som værgemål for at sikre rettighederne for en anden person og beskytte denne mod misbrug fra omverdenen.

Der kan være grundlag for at anmode om et værgemål, hvis en borger ikke er i stand til at handle fornuftsmæssigt. Ansøgningen om værgemål kan ske på foranledning af bl.a. pårørende eller kommunen, og skal ske til Statsforvaltningen. Vær opmærksom på, at der er en vis sagsbehandlingstid, og at værgemål kan medføre en udgift for brugeren.

Information og ansøgningskema om værgemål kan findes på www.statsforvaltningen.dk.

Der findes forskellige typer af værgemål:

- § 5-værgemål, hvor personen er myndig, men får beskikket en hjælpeperson til at varetage de forhold, som personen ikke selv kan klare. Værgemålet omfatter som udgangspunkt både personlige og økonomiske anliggender, men kan begrænses til en af delene, ligesom det kan begrænses til bestemte økonomiske eller personlige forhold.
- § 6-værgemål, hvor personen fratages den retlige handleevne.
- Samværgemål, hvor personen er myndig, men får beskikket en hjælpeperson til fælles varetagelse af de økonomiske forhold.

Retningslinjer for afgørelse om administration af social pension eller kontanthjælp

Kommunen kan skønne, at en borger ikke selv kan administrere sin pension eller kontanthjælp. Dette kan fx være tilfældet:

- hvis der gentagne gange har været behov for økonomisk hjælp til borgeren
- hvis borgeren gentagne gange har misligholdt sin huslejebetaling
- hvis borgerens udlejer har indgivet anmodning til fogedretten om udsættelse af borgerens lejemål pga. betalingsmisligholdelse

Der vil altid ske en konkret vurdering af sagen.

I de tilfælde kan kommunen træffe afgørelse om, på hvilken måde ydelsen skal udbetales.

Forud for en afgørelse om administration vil man altid forsøge at indgå en frivillig aftale, ligesom man forsøger at vejlede borgeren.

Der kan ikke træffes afgørelse, hvis borgeren er på SU eller under værgemål.

Retninglinjer om NemID, netbank, hævekort, offentlige tjenester mv.

NemID

NemID er strengt fortroligt og må ikke overdrages til andre. Derfor må en borger aldrig oplyse sin adgangskode til pårørende eller tilbuddets personale. Borgeren må heller ikke overdrage sit NemID til personalet på baggrund af en fuldmagt.

Hvis en borger ikke selv kan administrere og taste sin NemID-adgangskode, skal der ikke søges om NemID til borgeren.

Hvis borgeren selv kan anvende NemID

Hvis en borger selv kan huske og taste sin personlige NemID-kode ved login på netbank, digital postkasse mv., kan medarbejderen sidde ved siden af borgeren og hjælpe med borgeren med at forstå og anvende fx netbanksløsningen. Medarbejderen kan også hjælpe med at bestille og aktivere NemID, så længe borgeren selv vælger og taster sin adgangskode.

Medarbejderen må ikke have kendskab til koder.

Hvis borgeren ikke selv kan anvende NemID/Netbank

Hvis en borger ikke selv kan logge ind i sin netbank med NemID, kan borgeren i tillæg til sin administrationsaftale give fuldmagt til, at personalet kan anvende netbank på borgerens vegne. Bankerne vil ofte have standard-fuldmagter hertil. Det er en forudsætning, at borger kan handle fornuftsmæssigt.

Da personalet ikke må bruge en borgers NemID, kræves der adgang via erhvervsnetbank.

Dette er en særlig løsning, hvor kommunen kan få adgang til borgerens konto.

Hævning af kontanter

En borger kan i særlige tilfælde give fuldmagt til, at en medarbejder kan hæve kontanter på borgerens konto ved hjælp af et særligt udstedt hævekort.

De fleste banker tilbyder at udstede en kontofuldmagt til en medarbejder, som herefter kan bruge et separat hævekort tilknyttet borgerens konto. Der kan derimod ikke udstedes en fuldmagt til borgers hævekort.

Ved hævning af kontanter uden hævekort skal borgeren altid være medunderskriver.

Betalingservice

Betalingservice er tilrettelagt så den enkelte borger indgår en aftale med sit pengeinstitut. Herefter kan borgeren, evt. med støtte, tilmelde sine regninger betalingservice.

Hjælpemidler til brug af NemID

NemID findes med stort nøglekort (A4) til svagsynede samt med "Voice Response", hvor borgeren bliver ringet op på sin telefon og får læst nøglen højt. Man kan desuden købe en nøgleviser, der for nogle borgere kan være enklere at bruge end nøglekortet.

De tekniske muligheder udvikler sig hele tiden, så det er en god idé at søge vejledning i den enkelte bank/det enkelte pengeinstitut.

Silkeborg
Kommune